

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Vniuersa Theologia Scholastica, Speculatiua, Practica

Ad methodum S. Thomæ, quatuor Tomis comprehensa

Tanner, Adam

Ingolstadii, 1626

Dubium I. Quot & quinam sint vniuersim loci ac sedes principiorum
Theologicorum; & quænam singulorum ratio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72856](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72856)

Verba S. Thomæ ad propositum sunt ista: *Hæc scientia non accipit sua principia ab alijs scientijs, sed immediate à Deo per revelationem, Et ideo non accipit ab alijs scientijs tanquam à superioribus, sed utitur eis, tanquam inferioribus & ancillis: sicuti architectonica utuntur subministrantibus, ut ciuiles militari. Et hoc ipsum,*

quod sic utitur eis, non est propter defectum & insufficientiam eius, sed propter defectum intellectus nostri: qui ex his, quæ per naturalem rationem (ex qua procedunt aliæ scientiæ) cognoscuntur, facilius manducatur in ea, quæ sunt supra rationem, quæ in hac scientia traduntur. Ita S. Thomas. Atq; hæc de attributis Theologiæ factis,

QVÆSTIO V.

De principijs siue locis Theologicis,

S. Thom. 1. p. q. 1. art. 8. 9. & 10.

Absoluitur hæc quæstio quinque dubijs. I. Quot & quinam sint vniuersim loci ac sedes principiorum Theologicorum. II. Quotuplex sit Scriptura sensus, & quam ad argumentandum efficax. III. An etiam conclusio Theologica ex duabus reuelatis, aut una reuelata, & altera naturaliter euidente, possit esse principium Theologicae argumentationis. IV. An etiam sequatur conclusio necessaria, seu certà de fide, si in discursu Theologico præmissa naturalis sit vel de inesse tantum, vel moraliter certà. V. An & quæ ratione argumenta contra fidem possint solui.

DVBIVM I.

Quot, & quinam sint vniuersim loci ac sedes principiorum Theologicorum, & quanam singulorum ratio.

S. Thom. 1. p. q. 1. art. 8.

CAm Theologia sit habitus argumentatiuus, ut dictum q. 2. dub. 1. habet utiq; suos etiam quosdam argumentorum ac principiorum locos ac sedes, ex quibus argumenta depromit. Numerus autem locorum Theologicorum variè à varijs constituitur, non tam rerum ipsarum, quam verborum, discrimine, vt inferius dicemus.

Sunt enim primò nonnulli ex Theologis, qui vnum tantum locum Theologicum videntur assignare, nimirum scripturam sacram. Ita loquitur Scotus q. 3. prolog. ad quæstiunc. 3. vbi ait: *Theologia nostra non est actualiter omnium scibilium, pro statu isto, quia sicut Theologia beatorum habet terminum, ita & nostra ex voluntate Dei reuelantis. Terminus autem præfixus à voluntate diuina, quantum ad reuelationem generalem, est eorum, quæ sunt in sacra scriptura. Quia sicut habetur in Apocal. ultimo, Qui apposuerit ad hæc, apponet ei Deus plagas, quæ apponuntur in libro isto. Igitur Theologia nostra de facto non est nisi de his, quæ continentur in scriptura, & de his quæ possunt elici ex ipsis. Similia habet Henricus Gandauensis in summa art. 8. q. 6. vbi ait: *Tota ista scientia constata ex veteri testamento & nouo, isto modo imperfectionis, nullà omnino habet imperfectionem, sed est tota perfectà. Et inferius: Et sic, inquit, ex Euangelio Christi formaliter habetur omnis veritas, quam pollicitus erat per spiritum sanctum Apostolos docturū. Similia habet Gerfon tract. de exam. doctrinarum part. 2. considerat. 1. Vbi ex auctoritate Beati Dionysij refert, nihil audendum dicere de diuinis, nisi**

quæ nobis à scriptura sancta tradita sunt. Et addit: Quoniam scriptura nobis tradita est, tanquam regula sufficientis & infallibilis, pro regimine totius Ecclesiastici corporis & membrorum, usq; in finem seculi. Sed & ipse etiam S. Thomas, mox referendus, vnum tantum proprium & necessarium Theologiæ locum refert scripturam sacram; sub qua tamen etiam traditiones, & Ecclesiæ summique Pontificis auctoritatem comprehendit; utpote quas generatim ipsa etiam scriptura commendat, vt inferius assert. 4. dicitur.

Secundò Bellarminus Cardinalis, tom. 4. contro-versia 1. lib. 1. & 4. vt & alij Controuersiarum Tractatores sæpe, omnes veritates fidei, adeoque principia Theologica ad duos generales locos reuocant, nimirum verbum Dei scriptum, & non scriptum, siue ad scripturam sacram, & traditiones; late hoc nomine accepto, pro omni fidei veritate, in scripturis speciatim non tradita.

Tertiò S. Thomas hic q. 1. art. 8. ad 2. obiter & velut aliud agens, Theologiæ argumentationis latissimæ acceptæ, quatuor locos commemorat; videlicet primò auctoritatem sacre scripturæ; secundò auctoritatem SS. Patrum; tertiò auctoritatem Philosophorum, aliorumq; scriptorum profanorum; quartò rationem naturalem: ex quibus primum locum dicit esse, ex proprijs & necessarijs; secundum, ex proprijs quidem, sed probabilibus: quod intellige, si singuli, aut aliqui Patres seorsim aliquid tradant; & non omnes simul, in aliquo religionis dogmate consentiant: tertium ex probabilibus, sed extraneis; quod omnes fatentur: Quarto loco nullum ipse quidem peculiarem assignat titulum; Caietanus tamen ibidem interpretatur, itidem esse ex probabilibus & extraneis; sed non rectè. Nam S. Thomas potissimum respexit ad rationes necessarias & euidentiores; vt proinde ex eius mente præcipuè sit necessarium quidem, sed extraneorum.

Quartò Gregorius de Valentia hic q. 1. punc. 5. 1. §. omillis locis extraneis & probabilibus, septem.

locos

locos argumentorum verè Theologicorum numerat. 1. Auctoritatem scripturæ sacræ. 2. Traditionum Apostolicarum. 3. Summorum Pontificum definitum, quæ sit doctrina fidei. 4. Conciliorum. 5. Auctoritatem consentientem Doctorum Ecclesiasticorum. 6. Communem fidelium consensum in re aliqua, ad religionem pertinente. 7. Veritatem naturalem euidentem, iunctam veritati fidei.

Quintò Melchior Canus, quide Locis Theologicis peculiare opusedidit, lib. 1. cap. 3. Theologicæ argumentationis, uniuersim itidem acceptæ, decem locos ordine commemorat; nimirum 1. Auctoritatem sacræ scripturæ. 2. Auctoritatem traditionum Christi & Apostolorum. 3. Auctoritatem Ecclesiæ Catholicæ, seu communis sensus fidelium. 4. Auctoritatem Conciliorum, præsertim generalium, in quibus Ecclesiæ Catholicæ auctoritas residet. 5. Auctoritatem Ecclesiæ Romanæ, seu Pontificis quippiam definitis. 6. Auctoritatem Sanctorum veterum. 7. Auctoritatem Theologorum, Scholasticorum, Canonistarum. 8. Rationem naturalem. 9. Auctoritatem Philosophorum & Iurisconsultorum. 10. Auctoritatem humanæ historiarum. E quibus septem priores locos ferè proprios vult esse Theologiæ; tres reliquos adscriptitios & alienos, ac quasi emendicatos. Eandem doctrinam referunt & probant Dominicus Bannes hic q. 1. a. 8. Gabriel Vasquez hic disp. 12. cap. 1. Nec multum discrepant è recentioribus illi, qui addunt Angelicam auctoritatem: (quæ tamen vix in vsu est apud Theologos) & simul Iurisconsultos seorsim à Scholasticis Doctoribus & Philosophis numerant; atque ita duodecim locos constituunt. Sed & ipsemet etiam Canus fatetur, alio atque alio respectu, eos ipsos locos vel contrahi, vel extendi posse.

Vt autem nostram sententiam hac de re distinctè explicemus; Notandum est, locos Theologicos duplici ratione consignari & enumerari posse; prout etiam ipsæ Theologicæ argumentationes duplici modo appellari possunt. Primò latè, prout nimirum uniuersim comprehendunt, omnis generis argumentationes, quibus Theologi nonnunquam ad suas conclusiones vrcunque probandas vuntur, siue propriè sint Theologicæ, siue alienæ, & ab alijs scientijs, vel habitibus quasi mutuo acceptæ; in quibus rursum aliquæ sunt necessariæ, aliæ solum probabiles. Secundo accipiuntur loci & argumentationes Theologicæ strictè, pro ijs, quæ non ex alijs habitibus aut scientijs desumptæ, propriè ad ipsum Theologiæ habitum pertinent, simulque rationem formalem obiectiuam & certitudinem Theologiæ propriam continent siue constituunt. Qua ratione loci Theologici principia solum diuinitus reuelata, ipsasque fidei veritates continent; cum etiam Theologicæ argumentationes aliq̄ propriè non sint, quam quæ ex principijs eiusmodi reuelatis (siue vtraque præmissa sit reuelata, siue vna reuelata & altera naturaliter euidens) procedunt, vt dictum supra q. 3. dub. 2. & q. 4. dub. 4. Et vtroq; tamen modo rursum numerus locorum Theologicorum aut generalius & contractius, aut in specie magis & distinctè, re tamen interim eadem permanente, iniri ac designari potest. Quare obseruata, facile iam est, & nostram

hac de re sententiam explicare; & varias aliorum sententias nobiscum, ac inter se, conciliare.

Assertio I. Loci Theologici latè accepti, si distinctè numerentur (prout videlicet aut toto genere, aut saltem secundum certitudinem plurimum, differunt) rectè uniuersim numerantur viginti; nimirum 1. Explorata & perspecta auctoritas siue sententia sacræ scripturæ. 2. Eiusdem auctoritas probabiliter existimata. 3. Explorata auctoritas traditionum Christi & Apostolorum. 4. Auctoritas earundem traditionum probabiliter existimata. 5. Perspecta auctoritas Ecclesiæ Catholicæ, siue communis sensus omnium fidelium exploratus, cum aliquid credunt vel ad fidem pertinens. 6. Auctoritas eiusdem consensus probabiliter existimata: quo pertinet communior fidelium, aut etiam ipsi per se Ecclesiæ Romanæ, vt particularis quædã Ecclesiæ est, sensus, quamuis exploratus. 7. Auctoritas explorata Conciliorum generalium, seu approbatorum. 8. Auctoritas Conciliorum non approbatorum, seu approbatorum quidem, sed non explorata: siue quia non satis constat de approbatione; siue quia sensus verborum Concilij non est satis perspectus. 9. Auctoritas explorata definitionis Pontificæ, in dubia questione fidei seu religionis. 10. Eadem auctoritas probabiliter existimata. 11. Consentens & explorata auctoritas SS Patrum in re fidei, seu quam ipsi velut de fide certam tradiderunt. 12. Auctoritas eorundem veterum Patrum, aut non consentiens, aut non firma, aut non explorata. 13. Consentens & explorata auctoritas Ecclesiasticorum Doctorum cuiusque ætatis in re fidei tradenda; in quibus etiam quantum ad Canonum scientiam simul connumerandi sunt Canonistæ; ut rectè Canus & Gregorius de Valentia locis cit. 14. Auctoritas eorundem non consentiens, aut non satis explorata; quo spectat auctoritas Scholasticorum Doctorum per se & seorsim accepta. 15. Auctoritas Ecclesiastica historiarum, nempe de rebus Ecclesiasticis, præsertim à viris Ecclesiasticis scriptæ. 16. Auctoritas & fides profanæ historiarum. 17. Ratio naturalis euidens. 18. Ratio naturalis probabilis. 19. Auctoritas Iurisconsultorum legumque ciuilium. 20. Auctoritas Philosophorum. Hæc assertio constat satis ipso quotidiano usu & experientia. Neque est contra Canum, aut cum eo sentientes: quia non negauit ipse, quemlibet ex prioribus locis à se allatis posse rursum in duos subdiuidi, quorum vnus probabilis solum, alter infallibilis argumenta suppeditat. Imò hoc ipsam auctores illi expressè docuerunt, & per se notum est. Omnia verò est auctoritas Angelica; quia hæc per se non versatur in publico Theologiæ vsu: ac si de specialibus ac priuatis Angelorum reuelationibus loquamur, apud eos, quibus reuelatio ipsa facta non est, plus non præstat, quam argumentum probabile.

Assertio II. Loci recensiti inter se variè differunt; ac in ijs septem tantum sunt loci proprii, ac propriè Theologici: nimirum 1. Explorata auctoritas sacræ scripturæ. 2. Explorata auctoritas traditionum Christi & Apostolorum. 3. Perspecta & consentiens auctoritas totius Ecclesiæ Catholicæ; siue consensus fidelium exploratus, cum aliquid credunt, velut ad fidem pertinens. 4. Auctoritas explorata

Concilio

Conciliorum generalium, seu approbatorum, quipiam circa fidem definiuntur. 5. Autoritas legitima & explorata definitionis Romani Pontificis in dubia fidei quaestione. 6. Consentiens & explorata autoritas SS. Patrum, in aliquo fidei dogmate tradendo. 7. Similis consensus sine autoritas Ecclesiasticorum Doctorum: quibus subseruiunt alij ex enumeratis. Hæc assertio est ex mente omnium Doctorum, ac ferè in terminis habetur apud Gregorium de Valentia loc. cit.

Probat & declaratur. Quia vt superius ex S. Thoma hic q. 1. a. 8. diximus, & sequuntur etiam Caietanus ibidem, & Gregorius de Valentia loc. cit. Loci Theologici, generatim loquendo (quos antea recensimus) sunt in triplici differentia. Aliqui enim sunt ex proprijs & proprijs, seu propriè Theologici: quidam ex proprijs quidem, sed non proprijs alij demum penitus alieni & adscriptitij. Iidem loci omnes rursus aut sunt probabiles tantum, seu probabilium argumentorum sedes: aut necessarij & infallibiles. Loci ex proprijs & proprijs Theologiæ vocantur, quoniam solum ex suo genere ad solam Theologiam pertinent, materiamque adeo Theologicam continent: sed etiam certitudinem ac infallibilitatem Theologicam, seu obiecti formalis quo Theologiæ annexam habent: siue quorum & materia Theologica est, vt pote ex suo genere religionem concernens; & ipsa quasi forma etiam, seu autoritas, & certitudo supernaturalis ac infallibilis est. Locus enim propriè Theologicus non est, nisi sedes sit argumentationis propriè Theologiæ, quæ procedit vel ex vtraque, vel ex vna saltem præmissa reuelata, & altera euidente, per euidenter consequentiam, vt superius dictum: Ergo nec locus propriè Theologicus esse potest; nisi infallibilem habeat autoritatem, adeoque infallibiliter contineat propositiones fidei reuelatas: siue per eum ipsum locum primum fiat reuelatio, vt fit per scripturam, siue reuelatio iam antea facta per eum infallibiliter innotescat & proponatur, vt fit per Ecclesiam, vt in materia de fide docetur. Et tales sunt septem tantum ij, quos numerauimus. Nec obstat, quod etiam ex necessarijs eiusmodi locis, solum probabilia quandoque ducuntur argumenta: V. G. Deus in principio creauit cælum & terram: Ergo simul etiam in eodem principio creauit cætera elementa, & corpora simplicia intermedia, &c. Id enim non fit ob defectum materiæ seu principiorum, quæ continentur illis locis; sed ob defectum consequentiæ; quæ ad locos ipsos secundum se non pertinet: vel etiam ob defectum alterius præmissæ adiunctæ.

Loci verò ex proprijs, sed non proprijs Theologiæ sunt illi, qui ex genere quidem suo, & ratione materiæ, ad solam Theologiam pertinent; sed tamen infallibilem certitudinem rationemque formalem Theologiæ non continent; esto autem autoritatem merè humana fide non paulo maiorem habeant. Vti cernitur in Doctoribus & Scriptoribus Ecclesiasticis; quorum doctrina & fides licet in singulis illis infallibilis non sit, maiori tamen aliquo lumine diuinitus inspirato ex suo genere gubernata fuisse diuini iure creditur. Quæ de causa etiam docet Vasquez cit. disp. 12. cap. 4. locum historiæ Ecclesiasticæ proprium, seu ex proprijs Theologiæ esse; licet Canus

vnuerfim eum vocet adscriptitium, vt vidimus. Tales proinde loci, ex recensitis præcedenti assertione, inueniuntur octo; nimirum 1. autoritas scripturæ sacræ probabiliter solum existimata. 2. autoritas traditionum Christi & Apostolorum probabiliter existimata. 3. Similis autoritas existimati consensus totius Ecclesiæ, vel explorati etiam consensus plurium, in aliqua re fidei. 4. autoritas conciliorum quidem, sed non explorata. 5. autoritas definitionis Pontificiæ probabiliter existimata. 6. autoritas SS. Patrum, aut non consentiens, aut non firma, aut non explorata. 7. autoritas Doctorum, cuiusque ætatis, aut non consentiens, aut non satis explorata, &c. 8. autoritas Ecclesiasticæ historiæ: qui loci inter recensitos sunt, secundus, quartus, sextus, octauus, decimus, duodecimus, decimusquartus, & decimusquintus, vt singulos consideranti erit manifestum.

Externi verò & adscriptitij, siue alieni loci vocantur, quorum & autoritas, & materia per se merè naturalis est. Et tales ex enumeratis sunt quinque, postremi, nimirum 1. autoritas seu fides profanæ historiæ. 2. ratio naturalis euidens. 3. ratio naturalis probabilis. 4. autoritas Iuriconsultorum. 5. autoritas Philosophorum: è quibus sola ratio euidens; ac suo modo etiam historiæ vnuerfalis in aliqua re testanda consensus (vt dicitur infra dubit. 4.) necessarium præbet argumentum, cæteri probabile solum.

Et quanquam Gregorius de Valentia cit. q. 1. p. 5. §. 1. etiam veritatem naturalem euidenter, iunctam veritati fidei, inter locos verè & propriè Theologicos annumerauerit, vt supra retulimus, verius tamen est contrarium; vt indicat etiam S. Thomas hic cit. q. 1. a. 8. quia rationi naturali, etiam iunctè propositioni fidei, cõclusio Theologica propriè non innitur, vt dictum q. 3. dub. 2. sed solis principijs fidei Quocirca Vasquez cit. disp. 12. num. 6. hoc ipso etiam casu docet, rationem naturalem non esse proprium locum Theologi, sed adscriptitium.

Assertio III. Rectè etiam vnuerfim loci omnes propriè Theologici reuocantur ad duos locos generales, nimirum Verbum Dei scriptum, & non scriptum; siue ad scripturam sacræ, & traditiones; latè hoc nomine accepto, pro omni scilicet fidei veritate, in scripturis speciatim non tradita. Authores recitauimus supra, circa secundam sententiam. Probat assertio. Cum enim Theologia pro ratione, assentiendi habeat propositiones fidei reuelatas, vt dictum q. 4. dub. 2. necesse est vtique, omne principium Theologiæ esse reuelatum, adeoque continere verbum Dei: reuelari autem, vel saltem reuelatum proponi, seu cognosci infallibiliter potuit, vel per scripturam sacræ, vel extra illam, voce Christi, Apostolorum, vel Ecclesiæ, seu totius, seu vt in Concilijs congregatæ, seu etiam capitis eiusdem Ecclesiæ visibilis in terris, Romani Pontificis. Vnde exurgit triplex genus traditionum diuinarum, Apostolicarum, & Ecclesiasticarum; de quibus plura Bellarminus lib. 4. de Verbo Dei cap. 2. & suo loco in 2. 2.

Assertio IV. Tamet si verè quidem aliquo sensu dici possit, omnia quæ ad fidem pertinent, contineri

aliquo

aliquo modo in sacra scriptura; non tamen absolute dicendum est, scripturam esse vnicum duntaxat Theologiae locum proprium. Prima pars est mens authorum, quos pro prima sententia adduximus; & ita facile probatur, Si enim omnia, quæ credim⁹, aut continentur expresse in scriptura; aut ex ea aliquo modo deducuntur: fatendum plane est, omnia quæ ad fidem pertinent contineri modo aliquo in sacra scriptura; nimirum aut explicitè & immediate, aut implicitè & mediate: sed verum est antecedens: Ergo, &c. Maior patet.

Minor probatur. Quia quædam credenda explicitè & immediate contineri in sacra scriptura, nemo negat: cætera verò omnia ex scriptura aliquo modo, interposita scilicet infallibili Ecclesiæ autoritate, rem aliquam velut de fide certam proponentis, infallibiliter colligi, ita probatur. Quia de quibuscunque eiusmodi rebus fidei, etiam aliqui inter traditiones numerari solitis, ita possumus ex scriptura ratiocinari. Quidquid Ecclesia in rebus religionis credendum proponit, id est certum & infallibile, ac omnino fide credendum: Hoc vel illud Ecclesia proponit credendum v.g. Communionem sub una specie esse ex se honestam, nec diuino iuri repugnare; Infantes rectè baptizari; ab hæreticis baptizatos non esse rebaptizandos, &c. Ergo hæc omnia & singula omnino sunt certa & infallibilia. Maior huius syllogismi sumitur ex scriptura, Matth. 18. v. 17. *Si Ecclesiam non audierit, sit tibi sicut Ethnicus & Publicanus.* Matth. 16. v. 18. *Super hanc Petram ædificabo Ecclesiam meam; & porta inferi non præualebunt aduersus eam.* 1. Tim. 3. v. 15. *Ecclesia est columna & firmamentum veritatis.*

Eadem pars assertionis probari etiam potest hoc discursu. Quicquid enim creditur, aut est scriptum (in sacra scriptura;) aut traditum per Ecclesiam: vt constat ex præcedente assertione: vtrumque aliquo modo continetur in scriptura sacra; illud quidem explicitè; hoc verò implicitè eo ipso, quod ipsa scriptura Ecclesiæ infallibilem autoritatem, Ecclesiasticasque traditiones commendat, & obseruandas præcipit, vt constat ex citatis scripture locis, & insuper ex illo 2. Thess. 2. v. 14. *Itaq; fratres sicut & tenete traditiones, quas didicistis, siue per sermonem, siue per epistolam nostram.*

Denique nulla est regula fidei, quæ non sit vel ipsa scriptura sacra; vel commendetur in scriptura sacra; vti de Ecclesia, adeoq; etiam vniuersalibus Ecclesiæ concilijs & traditionibus, patet ex locis citatis: de summo Pontifice; ex Matth. 16. v. 18. *Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam; & porta inferi non præualebunt aduersus eam: Et tibi dabo clauem regni cælorum. Et quodcumq; ligaueris super terram, erit ligatum & in cælis: Et quodcumq; solueris super terram, erit solutum & in cælis.* Item Ioan. 21. v. 15. 16. 17. *Pasce agnos meos, pasce oues meas, &c.* Quorum vtrumque ad Petrum, ac Petri successores Romanos Pontifices pertinet, vt suo loco in 2. 2. materia de fide instituto docetur. De SS. Patribus & Doctoribus Ecclesiæ id ipsum patet ex Ephes. 4. v. 11. *Et ipse (Christus) dedit quosdam quidem Apostolos, quosdam autem Prophetas; alios verò Euangelistas; alios autem Pastores & Doctores, ad consummationem sanctorum, in opus ministerij: in ædificationem corporis Christi, donec occurramus omnes in unitatem fidei & agnitionis filij Dei,*

in virum perfectum, in mensuram ætatis plenitudinis Christi: vt iam non simus paruuli fluctuantes, & circumferamur omni verbo doctrine, in nequitia hominum, in astutia ad circumuentionem erroris. Atque in eundem etiam sensum Catholicæ doctrinæ explicauim in colloquio Ratisponensi sess. 5. Protocoll. Monac. edit. 2. pag. 92. ac postea in Responso ad primam classem testimoniorum, sub finem, post sess. 8. pag. 188. vt & initio responsi ad secundam classem Testimoniorum ab Aduersarijs prolatorum pag. 189. Idq; postea fusius prosecutus fui in Apologetico Relationis de Colloquio cap. 6. 8. & 9. vbi de scripturæ perfectione, & traditionum necessitate pluribus disputatum.

Vnde etiam colligitur, etsi quidem, aliqui omnes & singule propositiones immediate reuelatæ à Deo, habeant rationem primi principij in Theologia: nihilominus tamen inter principia, quibus vtitur Theologus, quendam cerni ordinem; ita vt in illis, perinde vti fit in aliarum scientiarum principijs quædam dentur, veluti dignitates siue Maximæ: quibus omnis propemodum discursus Theologicus innititur. Tales sunt istæ duæ: Prima naturalis, & naturaliter euidentis; Quicquid Deus dicit seu reuelat, verum est: Altera supernaturalis & reuelata; Quicquid scriptura sacra docet, est à Deo reuelatum. Ex isto enim principio habemus, hoc vel illud esse à Deo reuelatum, modo explicato: Ex illo; Omne à Deo reuelato verum esse; qui discursus supponitur, & virtute quasi continetur in omni discursu Theologico; vt pluribus Gillius lib. 1. tract. 2. cap. 6. Et quia fides ante scripturam fuit, atq; etiam non pauca fide creduntur, quæ particulatim in scriptura reuelata non sunt; vt taceâ quod priuatim subinde reuelata ita de per fidem credi possunt, vt suo loco dictum; idcirco discursus Theologicus per se, aut vniuersim, à scriptura diuina, adeoque à secunda illa Maxima minime dependet.

Secunda pars assertionis ita facile probatur. Quia qui dicit, scripturam esse vnicum locum Theologicæ argumentationis, aut vnicam normam, is excludit & negat esse alios locos, seu regulas fidei infallibiles; vt per exponentes ex dialectica patet: at vero negari nullo modo potest, esse etiam præter scripturam alios plures locos, seu regulas fidei infallibiles, vt ex dictis patet; & fusè contra aduersarios in colloquio Ratisponensi probatum fuit: & pluribus postea deductum ac defensum cit. Apologet. Relationis cap. 4. 5. 6. 8. 9. 10. 13. Ergo, &c. Neque verò Scotus, Gandauensis, Gerson, aut S. Thomas vnquam ita locuti fuerunt, scripturam sacram esse vnicam normam fidei, aut vnicum locum Theologicæ argumentationis: idque etiam hoc tempore multò minus dicendum est, quod Sectarij his ipsis verbis errorem suum, quo à fidei doctrina & regula, traditiones, auctoritatemque infallibilem Conciliorum, summi Pontificis, & Ecclesiæ, exclusas volunt, profiteri solent, vt cit. cap. 4. Relationis videre est; etsi nec id ipsum tueri in Colloquio potuerint, vt ostensum in Relat. de Colloq. part. 3. cap. 5. & Apologet. præfat. cap. 11. & 12. & in Apologet. Relat. cap. 18. idque insuper ipsum etiam in Colloquio ipsdem aperte exprobratum, pro confesso ipsi habuerunt, cit. Responso ad primam classem testimoniorum, ad 2. testimonium Irænei Protocoll. pag. 177. & alibi.

Nec pluribus hoc loco de singulis locis Theologicis tractandum, quando loci alieni ad Theologum propriè non pertinent; ex ijs verò qui propriè Theologici sunt, de scriptura quidem dubio sequenti agitur: de cæteris verò, nimirum de traditionibus, de Ecclesia, de Concilijs, de summo Pontifice, ex instituto differitur, in 2. 2. vbi de Regulis fidei agitur.

9 Triasolum circa Ecclesiæ, & SS. Patrum, Doctrinamque auctoritatem, hoc loco breuiter notanda. Primum: Ecclesiæ vnanimem consensum, aut doctrinam, cum aliquid velut ad fidem pertinens, credit vel docet, non tantum eatenus esse infallibilem, quatenus formaliter fidei contrarius esse non potest; ita nimirum vt sit hæreticus, & ipsius fidei habitum expellat: sed etiam materialiter falsum esse non potest; adeoque simpliciter infallibilem esse, vt ex dictis scripturæ locis, Matth. 16. & 1. Tim. 3. alijsque pluribus, rectè probant Canus lib. 4. loc. Theolog. cap. 4. & Gregorius de Valentia loc. cit. contra quosdam contrarij insinuates, in quibus, *si de facie consideres, inquit Canus, videntur Glossæ interlineariæ, in illud, Porta inferi non præualebunt aduersus eam: & D. Thomas in 4. d. 6. q. 1. art. 3. questione. 2. ad 3. & Cardinalis Turrecremata lib. 2. de Ecclesiæ, cap. 9. & Alphonsus à Castro de iustitia hæret. punit. lib. 1. cap. 5. Quæ sententia si vera esset, iam vim infallibilem non haberet argumentatio illa: Ecclesia tota credit, aut docet, hoc, vel illud; v. g. Euangelium Matthæi esse Canonicum: Ergo reuera est: Id quod tamen nequaquam dicendum est.*

Secundum est. Auctoritatem consentientem, SS. Patrum, seu omnium, qui nos antecesserunt; seu qui ætate qualibet vixerunt, vtique non minus per se atque antecedenter infallibilem esse, in rebus fidei, quam omnium Doctorum, qualibet ætate viuentium; quos cum vniuersa Ecclesia in doctrina fidei velut Pastores & Doctores audire & sequi teneatur, iuxta citatum locum, Apostoli Ephes. 4. profus necesse est, etiam secundum se habere auctoritatem infallibilem; ne alioqui tota etiam Ecclesia in fide necessariò errare teneatur; vt ex communi & certa rectè tradunt Canus lib. 8. loc. Theol. cap. 14. Gregorius de Valentia cit. tom. 3. d. 1. q. 1. p. 7. §. 46. aliique recentiores. At si de Patribus solum loquamur, qui sua scripta ad nos transmiserunt, etsi quidè negari non possit, eos, si consentiant, continere irrefragabile fidei argumentum à posteriori, & à signo; tum quia ab Ecclesia recepti sunt, & approbati; nec fas est eis in rebus fidei, & sacræ scripturæ interpretatione, aduersari; ex VI. Synodo act. 11. & 13. in epistola synodali Sophronij, vnde sumptus etiam est Canon 19. Trullanæ Synodi, item ex Concilio Lateran. vltimo act. 11. & Concilio Tridentino sess. 4. in Bulla Pij IV. per Pium V. renouata: Tum quia argumentum moraliter euidens præbent, eius fidei, quam tota Ecclesia Catholica, eorum tempore habebat: verius tamen videtur, eos, per se, & à priori infallibile fidei argumentum non præstare.

10 Ratio est. Quia isti, qui scripserunt, & sua ad nos scripta transmiserunt, non sunt omnes planè Doctores, qui vel qualibet, vel vna aliqua ætate in Ecclesia vixerunt; sed tantum aliqui, & fere pauciores ex illis; à quibus proinde, etiam si errassent, non erat necesse, totam eius temporis, quo scripserunt, Ecclesiam in

errorem induci: tamen si etiam vt sic præbeant argumentum plusquam moraliter certum, ac fidei proximum, si vnanimi consensu quippiam pro fidei dogmate tradant: secus si aliquid in rebus Philosophicis, seu aliquid, eorummet etiam iudicio, ad fidem non pertinens, solummodo opinentur. Atque ita cum S. Thoma hic art. 8. ad 2. & in 2. dist. 14. art. 2. Stapletono controu. 6. lib. 11. cap. 5. Cano lib. 7. loc. Theolog. cap. 3. Banne hic q. 1. a. 8. dub. 5. rectè notauit Gillius lib. 1. tract. 7. c. 13. Atque ita etiam intelligendum est Gabriel Vasquez hic disp. 12. num. 2. vbi docet, Patrum, nempe quorum libros habemus, consensum, ex se non habere, infallibilem auctoritatem: etsi Gregorius de Valentia tom. 3. disp. 1. q. 1. p. 7. §. 16. significare videatur, eorum etiam, qui scripserunt, Patrum, vnanimem consensum, in aliquo fidei dogmate, per se infallibilem esse.

Tertium est, quod propriè ad Scholasticos Doctores pertinet, & rectè notauit Gregorius de Valentia hic q. 1. p. 5. §. 1. Si quæ illoꝝ propria sint dogmata, etsi veteribus Patribus & Doctoribus non repugnantia, ea licet non omninò certam & infallibilem, vt dictum, grauem tamen habere auctoritatem. In quem sensum etiam idem author tom. 3. d. 1. q. 1. p. 7. §. 46. ait, *negare commune placitum scholasticorum Doctorum, valde esse temerarium.* Cui doctrinæ consentiunt etiam Vega lib. 9. in Concilio Trident. cap. 14. Bannes hic q. 1. a. 8. & fere Canus lib. 8. loc. Theolog. cap. 4. & lib. 12. cap. 7. alijsque recentiores. Vbi etiam præ oculis habendam, quod dicit S. Thomas hic art. 8. ad 2. argumentari ex auctoritate, esse maximè proprium huius scientiæ; eò quod principia huius doctrinæ per reuelationem habeantur: vt proinde quisque merito suas, quæ communi ac consentienti auctoritati Doctorum Scholasticorum refragantur, ratiunculas iure suspensas habere debeat, & potius captiuare intellectum, ad maius fidei obsequium, quam ex suo ingenio firmatas eiuscemodi Doctorum sententias impugnare. Hoc enim vt sæpè difficile non est, ita periculosum est.

Atque ex dictis intelligitur, non solum quantum eruditio consummato Theologo sit necessaria, in omni disciplinarum, præcipue Philosophicarum genere; sed & simul etiam, quod initio diximus; tamen si locorum Theologicorum numerus variè ab authoribus assignetur; id tamen non fieri ob aliquam rerum ipsarum diuersitatem: quasi ideo de re ipsa inter Doctores controuertatur; sed solum ex diuersa numerandi & distinguendi ratione, vt dictum, Plura de hac re in 2. 2.

DVBIVM II.

Quotuplex sit scripturæ sensus; & quam ad argumentandum effica.

S. Thom. 1. p. q. 1. a. 9. & 10.

Pertinet quidem hæc res propriè ad Interpretes sacræ scripturæ. Sed quia Theologi Scholastici est, &